

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

No9
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M A KTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1074 sahifa,
2-sentyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woosyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabgacha ta'lim tashkiloti innovatsion faoliyatini rivojlantirish jarayoni.....	14
Ibragimova Gulsanam Nematovna	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim metodikasida qo'llanilishi va o'qituvchi kompetentligiga ta'siri	22
Abduyev Sheroz	
Boshlang'ich ta'limda "tabiatshunoslik" fanini raqamli platformalar orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish: 5e modeli asosida dizayn, baholash va joriy etish.....	25
Ahmadaliyev Shohruh Bahromjon o'g'li	
Ingliz va rus leksikografiyasida o'zbek milliy taom nomlarining lingvistik tahlili	30
Bobojonova Zarina Rashidovna	
Rahbarlarda til bilish darajasi va hissiy intellekt (eq): o'zaro bog'liqlikni o'rganish	34
Isaqlulova Baxtigul Xo'jamovna	
Frazeologizmlarni o'rgatishda matn asosida integratsiyalashgan dars modeli: xorijiy til o'rganuvchilar tajribasi	38
Jumayeva Sadbarg Mirolimovna	
O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari: rivojlangan davlatlar tajribasi tahlili	42
Karimova Moxichehra Rixsibayevna	
Rus va ingliz tillarida sharqona realiyalarning leksik-semantik tasnifi	46
Kulmamatova Aziza Do'stmamat qizi	
TRIZ metodikasi asosida texnokratik bolalar bilan ishlash tizimini takomillashtirish	50
Orifjonova Mavludaxon Abduqaxxor qizi	
Raqamli ta'lim muhitida pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish.....	53
Raximberganova Munajat Muzaffar qizi	
Structure of Social Conflict and Stages of its Development	57
Zaynutdinova Shahnoza Yuldashevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini baholash va rag'batlantirish tizimini takomillashtirish.....	60
Abduraxmonova Nigoraxon Akramali qizi	
Expression of National Mental Characteristics in the Uzbek Lullaby.....	64
Alimbayeva Shaxlo Tursunovna	
Bo'lajak "texnologiya" fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining pedagogik zarurati	69
Avazov G'oyibnazar Berdiyevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda integratsiyalashgan ta'lim faoliyatini rivojlantirish orqali kommunikativ salohiyatini shakllantirish	72
Baratova Yulduz Asadullayevna	
Umumta'lim maktablarida molekulyar fizikani o'qitishning hozirgi holati	76
Boymirov Sherzod Tuxtayevich, Xudoynazarova Visola Musurmonqul qizi	
Ingliz tilini o'qitishda talabalarining mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini akt vositasida rivojlantirish	80
Ergasheva Sevaraxon Ravshanjon qizi	
Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish istiqbollari.....	84
O'rinova Feruzaxon O'ljayevna, Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi	
IIV litsey o'quvchilarining liderlik kompetensiyasini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari.....	90
Gadoyeva Dildora Baxtiyorovna	
Improving the System of Human Resource Capacity Management in Higher Education Institutions: Evidence from Uzbekistan	98
Imomov I., Umirova D.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni mantiqiy va tanqidiy fikrlashga o'rgatishning zamonaviy usullari.....	104
Iskandarova Munisa Bahodir qizi	
Tarbiyachi-pedagoglarning emotsional kompetensiyasini rivojlantirish	107
Jovmirzayeva Nargiza Quvondiqovna	

Maktabgacha ta'lim yoshdagi giperaktiv bolalarga ta'lim berishning pedagogik-psixologik usullari	110
Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinov	
Blum taksonomiyasi asosida ilmiy kompetentlikni takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari	113
Mustafayeva Nilufar Ulashovna	
Maktabgacha yoshdagi ovoz buzulishiga ega bolalar bilan guruhli mashg'ulotlarni tashkil qilish	117
Umida O'tbasarova Mexmanovna, Maksudbekova Xovvaxon Xamidbek qizi	
Bolalar jamoasida do'stona munosabatlarni shakllantirishda rivojlanish markazlarida loyiha asosida o'qitish texnologiyasidan foydalanish usullari	121
Quronova Ismigul Xolmurod qizi	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda innovatsion metodlar orqali o'z-o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	126
Rustamova Davlatxon Toyirjon qizi	
Oliy ta'limda tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishning innovatsion modellari	131
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna	
"Tibbiy radiologiya" fanini o'qitishda pedagogik muloqot orqali tanqidiy operativ muloqotni o'stirishning o'ziga xos xususiyatlari	139
Shukurova Sevara Ilhomovna	
Improving High Jump Techniques	143
Tajimbetov Anvar Tengeldayevich	
Filologik va ijtimoiy-siyosiy fanlarda ta'lim jarayonining innovatsion metodlari	146
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Понятие логического мышления и его особенности у младших школьников	149
Ахмаджонова Нозима Нодиржон кизи	
Интеграция психологии, обучения английскому языку, дошкольного образования и туризма: междисциплинарная модель формирующего опыта	152
Омонуллаева Дилофуза Асадулла кизи	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'yin faoliyatida ijtimoiy motivlarni shakllantirish usullari	157
Abduvaxobova Nodira	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv faollikni rivojlantirishning afzalliklari	160
Ismailova Nozima Umaraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini matnni tahlil qilishga o'rgatishda zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	164
Utanbayeva Dildora Abdixadirovna	
Dorivor o'simliklar kursini o'qitish metodikasini takomillashtirishda keys texnologiyalaridan foydalanish	168
Mirzaboyev Timur Bisenbay o'g'li	
Oliy ta'lim talabalarida ijtimoiy-axloqiy kompetensiyani rivojlantirish: empirik tadqiqot natijalari	171
To'raqulov Akbar Rustam o'g'li	
Gerontotexnologiya ijtimoiy-pedagogik innovatsiya sifatida	175
Temirova Muyassar Abdulkarim qizi	
O'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda Sharq mutafakkirlarining qarashlaridan foydalanish	180
Raximova Surayyo Otabek qizi	
Yoshlarni kasb tanlashda ruhiy tayyorgarlik va shaxsiy qobiliyatlarni baholash	183
Biysenov Temirbek Taumuratovich	
Talabalarni ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishning ahamiyati	188
Choriyeva Surayyo Choriyevna	
Differences Between Computer-Based and Paper-Based Assessment in Inclusive Education	192
Davidova Sayyora Sirojiddin kizi	
Raqamli muhit sharoitida ma'naviy-axloqiy tarbiya jarayonining pedagogik modeli va tajriba-sinov natijalari	196
Donayeva Nozimaxon Norbo'tayevna	
Intellekt xarita yordamida o'quvchilarda "emotsional intellekt"ni rivojlantirish	201
G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda o'yin faoliyatining psixologik-pedagogik ahamiyati	206
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini innovatsion yondashuv asosida boshqarishning nazariy asoslari	210
Mannanova Nargiza Xaydarovna	

Ingliz tilini o'rgatishda ona tilidan keng foydalanishning salbiy va ijobiy jihatlari	215
Masharipova Kumushoy Amin qizi	
The Relationship Between Critical Thinking and Reading Comprehension in Primary School Students	218
Mavlonova Dildora Shukhrat kizi	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarida zamonaviy metodlardan foydalanish	222
N. K. Musayeva, U. O. Ziyatova	
Singapurning ta'lim falsafasi: korporativ madaniyatni ma'naviy-ma'rifiy rivojlanish bilan integratsiyalash ...	226
Nishonov Xayrulla Xolmirzaevich	
The Anthropocentric Paradigm in Modern Linguistics: Cognitive Linguistics and Linguacultural Studies in The Study of Language, Consciousness, and Culture	230
Rajabova Shaxlo Shodmonovna	
Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimini rivojlantirish va uning sifatini oshirishda nostandart yondashuvning ahamiyati	234
Ramazonova Salomat Saidovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kreativ sinflar ishini tashkil etishga tayyorlash	238
Saidova Gulruh Halim qizi	
O'zbek oilalarida ota-ona va farzand munosabatlarini tashxis qilishning psixologik xususiyatlari (Farg'ona vodiysi misolida)	242
Turg'unboeva Azizaxon G'ulomovna	
Сущность и специфика развития билингвизма у детей дошкольников	246
Истамова Нигора Азимжановна	
Zamonaviy rahbarning innovatsion boshqarish texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari	249
Xakimova Dildora Mashrabjonovna	
Креативный подход к развитию лингвометодического мышления студентов-филологов	253
Ходжаниязова Айгуль Айтмуратовна	
Umumta'lim maktablarida tarbiya darslarini tashkil etish ijtimoiy zarurat sifatida	257
Rashidova Gulnoza G'ulomovna	
Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati	261
Xaydarov Sulaymon Amirqulovich	
Xronotop nazariyasiga tahliliy yondoshuvlar va qarashlar	265
Avazov Vahabjon Tolibjon o'g'li	
Ko'zi ojiz bolalarning rus tili darslarida nutqiy kompetensiyasini shakllantirishning psixopedagogik asoslari	268
Abduraximov Asror Sultonali o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasblar haqida dastlabki tasavvurlarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari	271
Adizova Nilufar Quvondiq qizi	
Zamonaviy media texnologiyalarini ta'lim jarayoniga qo'llashning zarurati	274
Alimov Asadulla Urokbayevich	
Maktabgacha yoshdagi bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhitning ta'siri	278
Alimova Umida Jumaboy qizi	
Kognitiv yondashuv asosida tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalari grammatik va diskursiv kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy modeli va pedagogik texnologiyasi	282
Dadadjanova Feruza Muhammadyusupovna	
Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarining rivojlanish tarixi va ommalashuvi	286
Hojiyeva Maftuna Ulug'bekovna	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida raqamli resurslardan foydalanish orqali adabiy kompetensiyani rivojlantirish	289
Islomova Xafiza Azamatovna	
Ona tili o'qitish metodikasi fanidan mustaqil ta'limni tashkil etish	293
Ismadiyorova Nafisaxon Ibroximjon qizi	
Axloqshunoslikning global muammolari va texnikaviy muhitning inson hayotiga ta'siri	298
Kozimova Nargiza Istam qizi	
Ichki ishlar organlari xodimlarida kasbiy kompetentlikni oshirish va baholash usullarining xalqaro tahlili	303
Mamatqulova Sanobar Ismatillayevna, Eshmurzayev Yigitali Shokirovich, Kadirova Durdonaxon Rustamovna	
Tabiiy fanlarda bilingval ta'lim va CLIL yondashuv	309
Mannobxonova Muqaddamxon O'ktamxon qizi	

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda pragmatik muammolar va ularning yechimlari	313
Maxmudova Nigoraxon Boyqo'zi qizi	
Poshshoxo'ja Ibn Abdurahobxo'janing "Miftoh ul-adl" asaridagi pedagogik qarashlari	317
Muzaffarova Farida Muxtor qizi	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matn tushunishni shakllantirishda germenevtik metodlarning nazariy asoslari	321
Nazirova Shaxnoza Odinajon qizi	
Axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishda raqamli gigiyena va internet xavfsizligi	324
Ramazonov Jahongir Djalolovich	
Informatika fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar	328
Sadinov Otabek Vaxodirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarning ijtimoiylashuvida musiqa fanining ta'siri	332
Shahobiddinova Zilola Orif qizi	
Madaniy-ijtimoiy va ta'limiy omillarning bolalarning aqliy rivojlanishiga ta'siri	335
Shirinov Otabek Tuvlovich	
Tadqiqot metodi vositasida o'quvchilarda tabiiy-ilmiy savodxonlikni rivojlantirish	338
Suyarov Kusharbay Tashbayevich	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kommunikativ kompetensiyasi va nutq madaniyati	342
Saipova Hilola Abduhamitovna	
"Ekologik ochiq o'yinlar" 5–7 yoshli bolalar uchun	346
Tangirov Zoir Xo'jakulovich	
Yuqori malakali taekvondochilarni o'ziga xos genetik xususiyatlarini hisobga olgan holda sport seleksiyasi	350
Tursunaliyev Ulug'bek Shavkatjon o'g'li	
Musiqa maktabi o'quvchilarida madaniy qadriyatlar va ustoz-shogird an'analarining uzluksiz rivojlanishi ..	353
Seytanov Bayrambay	
Imom Buxoriyning "Al-Jome' as-sahih" asari talabalarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirish omili sifatida	356
Abduhalimova Nigora	
O'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda AKT vositalaridan foydalanishning metodik asoslari	359
Abdullayeva Zarnigor Usubjon qizi	
Коммуникативная компетентность и культура общения преподавателей начальных классов	364
Арысланбаева Анора Бердаховна	
Проблемы методической подготовки учителей в развитие дискурсивной компетенции по РКИ у учащихся уровня В1 средних общеобразовательных школ Узбекистана	366
Набиева Зарнигор Муминжон кизи	
"Tarbiya" darslari orqali o'quvchilarda huquqiy savodxonlikni rivojlantirish	369
Atamuradov Xasan Yuldoshevich	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv ta'limga tayyorgarligi: pedagogik va psixologik asoslari	374
Baxromova Guljamol Dilshodjon qizi	
Tajriba metodlari orqali maktab o'quvchilarida tabiat hodisalarini bashorat qilish ko'nikmalarini shakllantirish	378
Baxtiyor Imanov, Begali Xoliqnazarov	
Bo'lajak pedagoglarning tashkillashtiruvchi-boshqaruvchilik kompetentligini shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari	384
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Integrativ yondashuv asosida biologiya fanidan olimpiada masalalarini yechish metodikasi	387
Jumanov Muratbay Arepbaevich, Raxmatov Uchkun Ergashevich	
Darslarni tashkil qilishda 4K modelini qo'llash imkoniyatlari	393
Kadirov Tulkin Baxridinovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga tasviriy faoliyatning noodatiy usullarini o'rgatish metodikasi	397
Maxmudova Nasiba Nurmuxammetovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlik tushunchasini ilmiy-pedagogik asoslash masalalari	406
Mirzaliyeva Gulhayo Abdulazizovna	

So'rovga asoslangan ta'lim texnologiyasining bosqichlari va qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish	410
<i>Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Ochilova Mehrubon Suratovna</i>	
Dermatovenerologiya fanini CASC (Critisize, Analyze, Summarize, Conclude) modeli orqali o'qitish va uning talabalar klinik kompetentligini oshirishdagi o'rni	415
<i>Po'latov Boburbek Ta'lat o'g'li</i>	
Sport faoliyatida stress holatini tadqiq etishning nazariy asoslari.....	419
<i>Ruzmatova Nigina Shotilla qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kreativlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	422
<i>Uchqunova Adiba Roziq qizi</i>	
7-sinf adabiyot darslarida nutqni rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlari tahlili.....	427
<i>Umurova Farangiz Askarboy qizi</i>	
O'zbek tilida fe'l birikmalarining pragmatik funksiyalari va ularning ingliz tili bilan qiyosi	430
<i>Xudoynazarova Dildora Shonazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi.....	433
<i>Zayniddinova Mahzuna Baxtiyorovna</i>	
Фольклор и время: формирование речевых навыков у детей начальной школы	439
<i>Ниязова Хилола</i>	
Xalq o'yinlari – jismoniy va ma'naviy tafakkur omili	443
<i>Turg'unoy Ahmadjonovna Egamberdiyeva, Ergashoy Valijonova Salimjon qizi</i>	
Использование проектной деятельности для формирования языковой компетенции	446
<i>Чаршамова Мехрийбан Уразбаевна</i>	
Farzandlarni kelajak kasblariga tayyorlash.....	449
<i>Hamroyeva Komila Axmatovna</i>	
Talabalar analitik kompetentligini analitik-dagnostik pedagogik metodlar orqali takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	455
<i>Batirov Kamoliddin Zuhriddinovich</i>	
Universal ta'limiy faoliyatlar: shaxsga xos universal ta'limiy faoliyatlar	458
<i>Abdullayev A'zimjon Abduvali o'g'li</i>	
Kasbiy motivatsiya – bo'lajak o'qituvchilarning raqobatbardoshligini shakllantirish omili	461
<i>Melikova Elnora Shuxratovna</i>	
Shaxsning kompetentligi va uni shakllantirish omillari.....	465
<i>Usmonova Dilobat Elmurodovna</i>	
"Nutq o'stirish metodikasi" fanining didaktik asoslarini takomillashtirish.....	469
<i>Davlatova Ra'no Haydarovna</i>	
Межэтническое взаимодействие в культурных координатах Востока и Запада: нормы, ценности, модели поведения.....	473
<i>Айдарова Диана Смутулаевна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	481
<i>Abdumajitova Sayyohat Abduqosimovna</i>	
Tibbiyot ta'limida talabalarning kommunikativ va tashkiliy kompetensiyalarini rivojlantirishning integrativ yondashuvi va baholash mexanizmlari	484
<i>Abduraimov Abbosbek Odiljon o'g'li</i>	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishda virtual reallikdan foydalanishning innovatsion tizimi	488
<i>Alimova Maftuna Ravshanbek qizi</i>	
Mustaqil O'zbekiston sharoitida rezerv va zahiradagi ofitserlar tayyorlash tizimining dolzarbligi.....	491
<i>Aliyorov Alijon Bo'rievich, Teshaboyev To'liqinboy Yoqubovich</i>	
Ekologik barqarorlikka erishishda ekologik ta'lim va tarbiyaning ahamiyati hamda O'zbekiston ta'lim tizimidagi holati.....	496
<i>Bahodirjon Omonov</i>	
Ona va bola o'rtasidagi psixologik munosabatlar tizimida nevrotik holatlarning shakllanishi	500
<i>Bekmirov Tolib Rashidovich</i>	
Effectiveness of Forming a Tolerant Thinking in Future Social Work Specialists	504
<i>Ergashev Ikhtiyor Bakhtiyor ugli</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	507
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatovna</i>	

Indicators and Diagnostic Approaches for Dyslexia in Primary School Students	510
Gaziyeva Saida Turgunovna	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda diqqat va xotirani rivojlantirish metodlari	514
Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinoz	
Ona tili darslarida esse yozish orqali kreativ fikrlashni shakllantirishning samarali metod va usullari.....	517
Kabulov Inamjan Sharipbayevich	
O'quvchi yoshlarning hayotiy maqsadlarini shakllantirish bo'yicha yondashuvlar	521
Karimova Saida O'ktamovna	
O'quvchilar ovozi rivojlantirishda qo'shiq kuylash malakalarini shakllantirishning ahamiyati	526
Karshiyeva Diyora Abduraxim qizi	
Raqamli ta'lim texnologiyalari va ularning dasturchilar tayyorlashdagi o'rni.....	532
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Zamonaviy asarlar tanlashning pedagogik va didaktik asoslari.....	535
Musaboyeva Zulfira Iqboljon qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining elektron didaktik ta'minotini rivojlantirish metodikasi	541
Narbayev Farrux Sharafbayevich	
Mentorlik asosida yoshlarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvi yuzasidan olib borilgan tadqiqotlar tahlili.....	548
Nazarova Nigora Ravshanovna	
Zamonaviy baholash texnologiyalarining o'quvchilar motivatsiyasiga ta'siri	551
Norova Nilufar Norbo'ta qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy kompetentsiyalarini rivojlantirishning elektron metodikasi.....	555
Olimov Bahridin Jalol o'g'li	
Tanqidiy fikrlash va 4K kompetensiyalarining pedagogik-psixologik mohiyati	560
Qizlarxon Azizova	
Ona tilida so'z turkumlari va ularni ajratish tamoyillari.....	565
Shadmankulova Dilyarom Xalikovna	
Maktabgacha ta'lim tizimida inklyuziv ta'limni rivojlantirish.....	569
Shodiyeva Dilnoza Qodirovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida	572
Toshpo'latova O'g'iloy Abdurahmon qizi	
Inklyuziv ta'limda o'qituvchilarning roli va tayyorgarligi.....	576
Xasanova Iroda Ikromjon qizi	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarida kompozitsiyaga oid kompetensiyalarini rivojlantirish	580
Xasanova Munisa Ziyodillo qizi	
Влияние природы, количества, дисперсности и технологии введения наполнителя на свойства композиционных материалов	584
Алимбаев Айбек Байрамович	
STEM ta'limi va sun'iy intellekt: Qoraqalpog'iston maktablari uchun integratsiya hamda amaliy bo'lim	586
Jumamuratov Perdebay Tileubayevich	
Интерактивный метод как средство активизации всех учащихся на уроках родного языка	589
Тажбенова Дина Куанышовна	
Эффективность цифровых технологий в системе образования Узбекистана.....	591
Усмонова Фируза Муродовна	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi ...	595
Yo'ldosheva Mohidil Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyasini innovatsion yondashuv asosida rivojlantirishning pedagogik zarurati	599
Qurbonova Muxayyo Oltiboyevna	
Mahmudxo'ja Behbudiy merosi, jadid maktablarining g'oyaviy asoslari va ta'limdagi modernizatsiya yo'nalishlari	602
Mirzoyeva Nigora Shavkatjonovna, Abdisamatov Ozodbek	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini takomillashtirish metodlari.....	605
Nishonova Ra'noxon Abdullojon qizi	
Borrowed Proper Nouns in English and Uzbek: a Comparative Analysis.....	608
Amirqulova Feruza Abdurashidovna	

Ingliz tilini o'qitishda autentik videolarning amaliy samaradorligi.....	613
Dusmurodova Iroda Quvonovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari samaradorligini ta'minlashda direktor va pedagog xodimlarning hamkorlikdagi faoliyati.....	616
Olimjonova Odina Hasanxon qizi	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilish muammolari va ularni hal qilish yo'llari.....	620
Dilafruz Norboyeva	
"Kommunikativ kompetensiya" tushunchasining xorijiy va milliy manbalarda talqini: qiyosiy tahlil.....	624
G'ulomova Begoyim Elmurol qizi	
Ijtimoiy tarmoqlardagi jinsiy jinoyatlarning psixolingvistik tomonlari	627
Rahimqulova Lobar Hamro qizi	
К вопросу обучения местоимению в корейском языке	631
Муҳиддинова Малика Батировна	
The Importance and its Development Models of Critical Thinking	634
Khasanova Shokhista Mirzaakhmad kizi	
Gipertoniya kasalligining rivojlanishida sotsio-emotsional intellektning ta'siri	639
Alimirzayev Nodirbek Avazbek o'g'li	
Integratsiyalashgan va interaktiv yondashuvlar orqali o'qish tushunishini o'rgatish.....	643
Aliqulova Mohinur	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida direktorlarning shaxsiy kasbiy fazilatlarini shakllantirish.....	647
Choriyeva Durdona Anvarovna, Ravshanova Noila	
Didactic Potential of Innovative Methods in Teaching Biophysics Module	652
Choriyeva Mahfuza Sadriddinovna	
Notiqlik mahoratini rivojlantirishning tarixiy pedagogik ildizlari	657
Ismoilov Usmonjon Baxramjon o'g'li	
Kartografiya darslarini zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan boyitish yo'llari	660
Jololdinov Asror Toshtemirovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining kichik guruh tarbiyalanuvchilariga yo'l harakati turlari bo'yicha xavfsizlik talablarini o'rgatish.....	664
Jumayev Yunus Rashidovich	
Texnika yo'nalishidagi talabalarini ingliz tilini multimedia asosida o'qitishda o'quv modullarini loyihalash ...	670
Maxmudova Shaxnozaxon Odiljon qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish jarayonida tanqidiy fikrlashga o'rgatish	674
Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Sobirova Munavvarxon Qaxramonjonovna	
Tajovvuz emotsiyasini tafsiflovchi fe'llar	677
Normaxmatova Feruza Ruziboyevna	
O'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish usullari	681
Otegenov Berdibay Menglibaevich	
Texnika yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyalarini avtomatlashtirilgan loyihalash tizimlari asosida rivojlantirish muammolari	684
Pozilova Shaxnoza Xaydaraliyevna, Xolmirzayeva Gulchehra Tulanovna	
Faoliyatli yondashuvning nazariy asoslari: talabalar nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda zamonaviy metodologik tamoyillar.....	689
Qurbonova Gulmira Alisher qizi	
Maktab o'quvchilarida xalqaro baholash dastur talablari asosida hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy asoslari	693
Radjapov Ruslanbek Sarsenovich	
Raqamli ta'lim texnologiyalari yordamida bo'lajak fizika o'qituvchilarining ijodiy-intellektual kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.....	697
Shoyzakova Hilola Yusuf qizi	
Talabalar ehtiyojlari va qobiliyatlari asosida oliy ta'limda differensial yondashuvni amalga oshirish strategiyalari	701
Sultonova Farangiz Alisherovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviyatini oshirishda kitobxonlikni keng targ'ib qilish	706
Usmanova Maxfuza	
Talabalarda axloqiy qadriyatlarni singdirishning pedagogik asoslari	709
Xolov Olimjon Chorshamiyevich	

Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashda tafakkurni rivojlantiruvchi o'yinlardan foydalanish metodikasi.....	712
<i>Ziyomiddinova Nilufar Avazbekovna</i>	
Влияние социальных сетей на формирование мировоззрения учащихся младшего подросткового возраста.....	716
<i>Ибрагимова З. И.</i>	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirish metodikasi	720
<i>Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich</i>	
Oliy ta'lim talabalarida ma'naviy-axloqiy madaniyat samaradorligini oshirishda jadid pedagogik merosining o'rni	725
<i>Raxmatova Dilbar Anvar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish usullari	730
<i>Xaitova E'zozaxon Baxrom qizi</i>	
Sun'iy intellektdan foydalanib bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini innovatsion faoliyatga tayyorlash mexanizmlari	734
<i>Nurmamatov Zuxriddin Shavkat o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy-hissiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nutq o'stirish faoliyatining o'rni	737
<i>Toshpulatova Nargiza Abduraimovna</i>	
Xalq og'zaki ijodi orqali bolalarga tabiatni asrash va unga g'amxo'rlik munosabatlarini shakllantirish usullari	741
<i>Bo'riyeva Fayyoz Baxodirovna</i>	
Maktab ta'limida o'quv tadqiqot ishlarini tashkil etish – pedagogik muammo sifatida	745
<i>Jurayeva Umida Yuldashevna</i>	
Texnologiya o'qituvchilarining professional kompetentligini shakllantirish texnologiyasi	748
<i>Qalandarova Urinposhsha Yuldashovna</i>	
Raqamli ta'lim vositalari yordamida maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish ..	752
<i>Xodiyeva Nilufar Sherzod qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida.....	756
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Abdurahmon qizi</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilari kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning didaktik imkoniyatlari	759
<i>Pardaeva Matonat Salimovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda nutqni rivojlantirish orqali emotsional intellektni shakllantirish.....	764
<i>Omonillayeva Maxfuza Ilyosjon qizi</i>	
Основные научные подходы различных учёных об организации самостоятельной работы студентов	768
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	772
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatdjanovna</i>	
Ta'lim muassasalarida jismoniy madaniyat ta'limi samaradorligiga erishishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	775
<i>Xolikov Akmal Tajidinovich</i>	
Oliy ta'limda korrupsiyaga qarshi kurashish va uni oldini olish.....	778
<i>Axmedova Dilmora Kobiljonovna</i>	
Психологическая устойчивость к стрессу: опыт и открытия в Узбекистане	781
<i>Туракулова Дурдона Боходировна</i>	
Virtual ta'lim sharoitida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda samaradorlikni oshirish	784
<i>Tajibayeva Xurshida Djumamuratovna, Pirmanov Mansur Qadiryevich</i>	
Развитие иноязычной межкультурной компетенции студентов в системе профессионально ориентированного языкового образования: роль паремий в формировании межкультурной коммуникации	788
<i>Амануллаева Камола Муминовна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarining nutqini o'stirishda innovatsion metodikalarni qo'llash tendensiyasi.....	794
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	

Akademik ijro mahoratini rivojlantirishda xavaskor xor rahbarlar uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlar	797
<i>Yuldosheva Sadoqat Iloxmonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning me'yoriy-huquqiy asoslari	801
<i>Djamolova Noila Zayniddinovna</i>	
Ta'lim va tarbiya jarayonida ulug' mutafakkirlarning odob va axloqga oid ilmiy merosidan foydalanishning o'ziga xos jihatlari	807
<i>Ergasheva Dilnoza Mamasharifovna</i>	
Tayyorlov guruh bolalarini kreativ qobiliyatlarini rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari	810
<i>G'afforova Hurriyat Yangiboyevna</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarni media ta'limdan foydalanishga o'rgatish	814
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Bo'lajak pedagog kadrlarning boshqaruv kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	817
<i>Jalolova Feruza Mirkamol qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirish muammolari va yechimlari	822
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasb motivlari barqarorligiga guruhii jipslikning ta'siri	827
<i>Jumayeva Malika Aliyevna</i>	
Jismoniy tarbiya darslari jarayonida maktab yoshidagi bolalarning jismoniy sifatlarini rivojlantirish	831
<i>Kamardinov Baxtiyor Kamardinovich, Azimqulova Shaxlo Baxtiyor qizi</i>	
Maktab va oila hamkorligida boshlang'ich ta'lim o'quvchilarini she'r yodlash qobiliyatini shakllantirish	837
<i>Karimova Shoxsanam Islomovna</i>	
Turkistondagi jadidchilik harakatining o'ziga xosligi va maktablardagi ta'lim tizimi	840
<i>Karimova Zarrina</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablari boshqaruvida ijobiy ijtimoiy munosabatlar muhitini shakllantirishdagi tashqi ta'sirlar	843
<i>Maryam Raximova</i>	
Tarbiya ijtimoiy-madaniy hodisa sifatida: an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar uyg'unligi	848
<i>Muhammadiyeva Feruza To'raikulovna</i>	
From Access to Success: Advancing Inclusive Education in Universities	852
<i>Nutfiyeva Dildora</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy tayyorgarligining pedagogik mexanizmlari	856
<i>O'tasheva Lola Shoto'rayevna</i>	
Kognitiv yondashuv asosida ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarida ingliz tilini tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish samaradorligini o'rganish	859
<i>Qudratova Sultonposhsha Otabek qizi</i>	
Klinik amaliyotda tibbiyot talabalarining stressni boshqarish ko'nikmalarini shakllantirishning innovatsion metodlari	864
<i>Sobirov Qobuljon G'ofirjon o'g'li</i>	
Ingliz tilini ikkinchi xorijiy til sifatida o'qitishda leksik derivatsiyalarning ahamiyati	868
<i>Abdusattarov Mavlon Sherali o'g'li</i>	
Tasavvuf adabiyotining paydo bo'lish omillari	872
<i>Ahmadova Shohsanam Sodiq qizi</i>	
Ichki ishlar akademiyasi kursantlarining favqulodda vaziyatlarda qaror qabul qilish jarayonini takomillashtirishning nazariy metodologik asoslari	875
<i>Kadirova Sayyora Madaminovna</i>	
Maktab fizika kursini o'qitishda ekologik tarbiyani shakllantirishning pedagogik asoslari	878
<i>Karimov Abdurahmonjon Ma'rufjon o'g'li</i>	
Til o'rgatishda zamonaviy usullardan foydalanishning samaradorligi va joriy etish strategiyalari	882
<i>Muxammadjonova Nafisa Rustam qizi</i>	
O'quvchilarning fizika faniga oid umumiy kompetensiyalarini shakllantirishda elektron va mobil ta'lim platformalaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlari	885
<i>Najmiddinova Murat Kamolovich</i>	
Sun'iy intellekt asosida talabalarining falsafiy tafakkurini rivojlantirishning metodologik asoslari	890
<i>Nodirbekov Furqatbek Umarjon o'g'li</i>	

Jadidlarning milliy ta'lim paradigmasi asosida OTM talabalarida milliy identlikni (o'zlik) rivojlantirish.....	894
Ortiqboyev Soxibjon Inomjon o'g'li	
Shifokor shaxsini tarbiyalashda empatiya va axloqiy qadriyatlarning o'rni	897
Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi	
Features of Flipped Learning to Improve Speaking Proficiency	901
Tojiyeva Matluba Mahmud kizi	
Socio-Cultural Approach to Teaching English to Students of Economic Specialties	904
Xamdamova Nilufar Esanovna	
Pedagogik mahorat	908
Zakirova Dilfuza Ergashboyevna	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	912
Xabilova Sitara Tursunmurod qizi, Payg'amova Husnida	
Korpus asoslangan til pedagogikasini yuqori kurs ingliz tili ta'limiga joriy etishning nazariy jihatlari.....	915
Toshpulatova Mexriniso Kilichevna	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirishni pedagogik muammo sifatida o'rganish	919
Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich	
Talabalarning bilim o'zlashtirish darajasi va faolligini oshirishda differensial yondashuvning ahamiyati	925
Sultonova Farangiz Alisherovna	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozuv malakasini oshirish yo'llari	929
Boltayeva Barno Isakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni milliy ruhda tarbiyalash metodikasini rivojlantirish.....	932
Qosimova Aziza Umarali qizi	
Дифференцированный подход как условие для преодоления дислексии у учащихся.....	935
Моминова Тойгул Боходир кизи	
Improving the Methodology of Developing Phonetic Competencies of Primary School Students	939
Zilolaxon Kenjayeva Saminjon kizi	
Bolalar tadbirkorligini rivojlantirishning zaruriyati.....	943
Axmadaliyeva Muxarramoy Olimjon qizi	
Assessing and Monitoring Pedagogical Creativity in Modern Education Processes.....	948
Abdulkhayev Abduvokhid Abdulbori ugli	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirishning milliy an'ana va pedagogik tajribalar asosida tahlili	951
Achilov Obid Muzrobovich	
Maktabgacha ta'lim sohasida inson resurslarini rejalashtirishning ahamiyati va mehnat bozori tendensiyalari tahlili	956
N. Sh. Miryusupova	
Emotsional intellektning ahamiyati va uning psixologik hamda fiziologik xususiyatlari	960
Bahodirova Shahnoza Rustam qizi	
O'zbek tili darslarida o'quvchilarda PISA topshiriqlarini bajarish ko'nikmalarini shakllantirish	964
Kamshat Baymenova	
Pedagogik texnologiyalar zamonaviy o'quv jarayonining muhim omili sifatida	967
Kazakov Ne'mat Normurodovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kreativ kompetentlikni shakllantirishda kasbiy refleksiyaning psixologik-pedagogik asoslari	971
Komiljonova Dilyoraxon	
O'zbek xalq dostonlarini interfaol usullar yordamida o'qitish	973
Nurjanova Yulduz Shukirillayevna	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlarni o'qitishda fanlararo integratsiyani takomillashtirishning tarkibiy-funksional tuzilmasi	976
Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich	
Kasbiy maslahat – maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirishning samarali vositasi sifatida	980
Raxmatova Sevara Abdulloevna, Gulyamov Djaxangir Raxmatullaevich	
Umumkasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish imkoniyatlari	986
Saydullayeva Shahlo Sobir qizi	

Pedagogik modellashtirishning o'ziga xos jihatlari va nazariy asoslari.....	990
Sharipov A'zamjon Axmadjonovich	
Talabalarda tolerantlik ko'nikmalarini rivojlantirish omillari	994
Valixanov Ilyos Ilxamovich	
Ta'lim texnologiyalarini mashg'ulotlarda qo'llashning o'ziga xos jihatlari.....	998
Valiyev Sarvar Abdusalimovich	
Ishonch – ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida	1002
Xo'jamova Kamola To'liqin qizi	
Jahon va O'zbekiston tajribasida kasbiy muloqot kompetensiyalarini shakllantirish yondashuvlari	1006
Rajapov Sulaymon Nuraddin o'g'li	
Iqtisodchilarning kasbiy faoliyatida ingliz tilining o'rni va ahamiyati.....	1010
Samandarova Nargiza Muxammadovna	
Praksiologik yondashuv – pedagogik ta'limning metodologik asosi sifatida.....	1015
Rashidova Zulayho Olimjon qizi	
Talabalarga ingliz tilini o'rgatishda "pen pals" loyihasidan foydalanish modeli	1020
Tuymanova Inobat Fozilovna	
Gamifikatsiya asosida ingliz tili darslarini tashkil etish metodlari.....	1024
Ahmadaliyeva Hilolaxon A'zamjon qizi	
O'zbekistonda ingliz tilini o'rganayotgan yosh o'quvchilarda gapirishga bo'lgan xavotir darajasi: rol o'ynash intervensiyasi	1029
Mannapova Maftunaxon	
Ingliz tili darslarida o'quvchilarning grammatik ko'nikmalarini story-based learning usulidan foydalanib shakllantirish metodikasi.....	1033
Xalilova Sevara Kamoliddin qizi	
Integrating the Case Study Method Into Teaching Medical English: an Innovative Pedagogical Research.....	1037
Xoshimova Azizaxon Saxobiddinovna	
Boshlang'ich sinf darslarini 4K modeli asosida tashkil qilishning ahamiyati va samaradorligi	1041
Matqurbonova Sevara Ikromjon qizi	
Критерии эффективности системного подхода в образовании и воспитании детей, находящихся на длительном лечении	1044
Алимова Нигора Исраиловна	
Развитие учебной мотивации через дифференцированный подход в преподавании физики.....	1049
А. Б. Камалов, М. П. Серимбетова	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida media savodxonlikni shakllantirish metodikasi	1053
Astanaqulova Nilufar Dilmurod qizi	
Talabalarda web platformadan foydalanish asosida kompyuterli modellashtirish ko'nikmasini rivojlantirish	1058
Xazratqulov Abduvohid Abdurauf o'g'li	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarni kasbiy kompetentligini rivojlantirish	1062
Gulyamova Aziza Anvarovna	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish muammosining mavjud holati	1066
Utanbayeva Dildora Abdixadirovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni qoidali o'yinlar orqali jismoniy va ruhiy rivojlantirishning shart-sharoitlari	1070
Umarova Mehriniso Ibragim qizi	

BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIDA MEDIA SAVODXONLIKNI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Astanaqulova Nilufar Dilmurod qizi

Rishton tumani 42-maktab,
boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida media savodxonlikni shakllantirish metodikasi tahlil qilingan. Tadqiqotda zamonaviy axborot jamiyatida media savodxonlikning ahamiyati, uning asosiy komponentlari hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning psixologik-pedagogik xususiyatlari yoritilgan. Maqolada media savodxonlikni shakllantirish jarayonining to'rtta asosiy yo'nalishi – axborot manbalari bilan ishlash, tanqidiy fikrlash, media mahsulot yaratish va raqamli xavfsizlik ko'nikmalari batafsil tahlil qilingan. Interfaol o'qitish metodlari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, baholash usullari va ota-onalar bilan hamkorlik mexanizmlari ko'rsatilgan. Tadqiqotda media savodxonlikni bosqichma-bosqich shakllantirish modeli, sinflar kesimida o'quv faoliyatlari va kutilayotgan natijalar jadvali hamda media savodxonlik shakllanish jarayonining sxemasi keltirilgan. Sinfdan tashqari faoliyatlar, madaniyatlararo yondashuv va inklyuziv ta'lim tamoyillari muhokama qilingan. Media savodxonlik ko'nikmalarini shakllantirish o'quvchilarga axborot oqimida yo'nalish olish va mas'uliyatli media foydalanuvchi bo'lish imkonini berishi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: media savodxonlik, boshlang'ich sinf, tanqidiy fikrlash, raqamli xavfsizlik, axborot tahlili, media ta'lim, interfaol metodlar, media mahsulot yaratish.

Abstract: This article analyzes the methodology of developing media literacy among primary school students. The research highlights the importance of media literacy in the modern information society, its main components, and the psychological-pedagogical characteristics of primary school-age children. The article thoroughly examines four main directions of media literacy development – working with information sources, critical thinking, media production, and digital safety skills. Interactive teaching methods, modern pedagogical technologies, assessment approaches, and mechanisms of collaboration with parents are presented. The study provides a step-by-step model of media literacy formation, a table of learning activities and expected outcomes by grade levels, as well as a diagram of the development process. Extracurricular activities, intercultural approaches, and inclusive education principles are discussed. It is emphasized that developing media literacy skills enables students to navigate information flows and become responsible media users.

Key words: media literacy, primary school, critical thinking, digital safety, information analysis, media education, interactive methods, media production.

Аннотация: В данной статье анализируется методика формирования медиаграмотности у учащихся начальных классов. В исследовании освещаются значение медиаграмотности в современном информационном обществе, её основные компоненты, а также психолого-педагогические особенности детей младшего школьного возраста. В статье подробно рассмотрены четыре основных направления формирования медиаграмотности – работа с информационными источниками, критическое мышление, создание медиапродуктов и навыки цифровой безопасности. Показаны интерактивные методы обучения, современные педагогические технологии, способы оценивания и механизмы сотрудничества с родителями. В исследовании приведена поэтапная модель формирования медиаграмотности, таблица учебной деятельности и ожидаемых результатов по классам, а также схема процесса её формирования. Обсуждаются внеклассные мероприятия, межкультурный подход и принципы инклюзивного образования. Подчёркивается, что формирование медиаграмотности позволяет учащимся ориентироваться в информационных потоках и становиться ответственными пользователями медиа.

Ключевые слова: медиаграмотность, начальная школа, критическое мышление, цифровая безопасность, анализ информации, медиаобразование, интерактивные методы, создание медиапродуктов.

KIRISH

Zamonaviy axborot jamiyatida media savodxonlik hayotiy zarur ko'nikmalardan biriga aylandi. Bolalar yoshligidanoq turli axborot vositalari bilan o'ralgan muhitda yashaydilar va ularning kundalik hayotida televizor, internet, mobil qurilmalar hamda ijtimoiy tarmoqlar muhim o'rin tutadi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, bosh-

lang'ich maktab yoshidagi bolalar kuniga o'rtacha to'rt–besh soat turli media vositalar bilan vaqt o'tkazadilar. Bu raqam ta'lim jarayonida media savodxonlikka alohida e'tibor berish zarurligini ko'rsatadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida media savodxonlikni shakllantirish ta'lim tizimining dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Media savodxonlik o'quvchilarga axborotni tanqidiy tahlil qilish, to'g'ri va noto'g'ri ma'lumotlarni farqlash, xavfsiz hamda mas'uliyatli foydalanish ko'nikmalarini beradi. Ushbu ko'nikmalar bolalarning nafaqat ta'lim olishida, balki kelajakdagi hayotida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Media savodxonlik bugungi axborot asrida nafaqat pedagogik, balki ijtimoiy-ma'naviy muammolardan biri sifatida o'rganilmoqda. D. Buckingham o'z asarlarida media ta'limni zamonaviy madaniyat bilan uyg'un holda tashkil etish zarurligini ta'kidlaydi. S. Livingstone va E. Helsper media savodxonlikning axborot-kommunikatsiya texnologiyalari shiddatli rivojlanishi jarayonida bolalar hayotidagi ahamiyatini alohida qayd etgan. A. V. Fedorov esa media ta'limni o'quvchilarni tanqidiy fikrlash va axborot oqimida mustaqil yo'nala olishga tayyorlovchi samarali vosita sifatida baholaydi.

O'zbekistonlik tadqiqotchilar ham mazkur masalaga e'tibor qaratgan. M.N. Abdullayeva o'z tadqiqotlarida media savodxonlikni yoshlarning axborot iste'moli madaniyatini oshirishda muhim omil deb biladi. N.T. Muratova va D.A. Karimova media ta'lim metodlarini ishlab chiqib, ularni o'quv jarayoniga tatbiq etish bo'yicha ilmiy-uslubiy tavsiyalar bergan. Shuningdek, Sh.S. Toshpo'latovanning izlanishlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarida media kompetensiyani rivojlantirish texnologiyalari amaliy tajribalar asosida yoritilgan. Xalqaro va mahalliy tadqiqotlarning umumiy xulosasi shundan iboratki, media savodxonlikni shakllantirish izchil metodologiya, bosqichma-bosqich o'qitish va ota-onalar bilan hamkorlikni talab qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda boshlang'ich sinf o'quvchilarida media savodxonlikni shakllantirishga oid metodik yondashuvlar qo'llanilgan. Ma'lumotlar asosan kuzatuv, amaliy topshiriqlar va sinf tajribalari orqali yig'ilgan. O'quvchilar ishtirokida o'tkazilgan interfaol mashg'ulotlar, o'yinli topshiriqlar hamda loyiha ishlari yordamida dastlabki ko'nikmalar shakllanish jarayoni o'rganilgan.

Olingan natijalar tahlilida sifat va miqdoriy yondashuvlar uyg'unlashtirilgan: jadval va sxemalar orqali bosqichma-bosqich rivojlanish jarayoni ko'rsatib berilgan, kuzatuv hamda baholash usullari esa o'quvchilarning qobiliyatlarini aniqlashda qo'llangan. Monitoring ishlari ota-onalar va o'qituvchilar fikrini inobatga olgan holda amalga oshirilgan. Natijada media savodxonlikni rivojlantirish modeli taklif etilib, uni ta'lim jarayonida qo'llash samaradorligi baholangan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Media savodxonlik tushunchasi o'z ichiga bir nechta muhim tarkibiy qismlarni oladi. Birinchidan, turli axborot manbalaridan ma'lumotlarni qidirish va topish qobiliyati. Ikkinchidan, olingan axborotni tahlil qilish hamda baholash ko'nikmalari. Uchinchidan, media mahsulotlarini yaratish va tarqatish qobiliyatlari. To'rtinchidan, axborot xavfsizligi va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha bilim. Beshinchidan, media etikasi hamda mas'uliyatli foydalanish tamoyillari. Oltinchidan, media ta'sirini tushunish va unga qarshi turish qobiliyati. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bu ko'nikmalarni shakllantirish ularning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda bosqichma-bosqich amalga oshirilishi lozim. Har bir tarkibiy qism esa o'ziga xos metodlar va yondashuvlarni talab etadi. (1-jadval)

1-jadval: Boshlang'ich sinflarda media savodxonlik komponentlarini shakllantirish bosqichlari

Sinf	Asosiy ko'nikmalar	O'quv faoliyatlari	Kutilayotgan natijalar	Baholash usullari
1–sinf	Media vositalarini tanish (kitob, gazeta, televizor, kompyuter)	Rasmlar bilan ishlash, oddiy hikoyalar tuzish, ovozli kitoblarni tinglash	Media vositalarini nomlaydi va farqlaydi, oddiy rasm–hikoyalar tuzadi	Kuzatish, og'zaki savol–javob
2–sinf	Axborot va ko'ngilochar mahsulotlarni farqlash	Multfilmlar va ta'limiy videolarni taqqoslash, reklama tahlili	Reklama va yangiliklarni farqlaydi, oddiy media xabarlar tuzadi	Portfolio, amaliy topshiriqlar
3–sinf	Internet xavfsizligi asoslari, manbalarni ko'rsatish	Xavfsiz qidiruv, oddiy prezentatsiyalar tayyorlash	Shaxsiy ma'lumotlarni himoya qiladi, manbalarni ko'rsatadi	Test, loyiha ishlari
4–sinf	Tanqidiy tahlil, media mahsulot yaratish	Sinf gazetasi, video–reportaj, blog yuritish asoslari	Axborot ishonchligini baholaydi, murakkab media mahsulot yaratadi	Kompleks baholash, o'zaro baholash

Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning psixologik va kognitiv xususiyatlari media savodxonlikni o'qitish metodikasini belgilaydi. Bu yoshdagi bolalar hali mavhum tafakkurni to'liq shakllantirib ulgurmagan, shuning uchun aniq misollar va ko'rgazmali materiallar orqali o'rgatish samaraliroq bo'ladi. Ularning diqqat barqarorligi yettiden o'n besh daqiqagacha davom etadi, shu bois dars faoliyatlarini qisqa va turli-tuman qilish zarur. O'yin faoliyati hali ham asosiy o'rganish usuli bo'lib qoladi, shu sababli o'yinlashtirilgan mashqlar va topshiriqlar orqali media savodxonlikni o'rgatish samarali natija beradi. Bolalarning hissiy sohasining faolligi yuqori bo'lganligi sababli, emotsional jihatdan yorqin va qiziqarli materiallardan foydalanish muhimdir. Yetti-o'n bir yoshdagi bolalarning xotirasida ko'rish va eshitish orqali olingan ma'lumotlar yaxshiroq saqlanadi, shuning uchun multimodal yondashuv qo'llanilishi lozim.

Media savodxonlikni shakllantirish metodikasi bir nechta asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Birinchi yo'nalish – axborot manbalari bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishdir. O'quvchilarga turli axborot manbalarini tanish va ularning farqlarini tushunishni o'rgatish zarur. Kitoblar, gazetalar, jurnallar, televideniye, radio, internet saytlari va ijtimoiy tarmoqlarning har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega ekanligi tushuntirilishi kerak. Birlamchi va ikkilamchi manbalar tushunchasi soddalashtirilgan shaklda beriladi. O'quvchilar ishonchli va ishonchsiz manbalarni farqlashni o'rganishlari zarur. Masalan, rasmiy ta'lim saytlari bilan oddiy bloglarni taqqoslash, ilmiy kitoblar bilan ertaklarni farqlash kabi mashqlar o'tkazilishi mumkin. Shuningdek, manbalarning mualliflari, nashr qilingan sanasi va maqsadi kabi xususiyatlarga e'tibor berish ko'nikmalari shakllantiriladi. (1-rasm)

1-rasm: Media savodxonlikni shakllantirish modeli

Ikkinchi yo'nalish – tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishdir. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga har qanday axborotni ko'r–ko'rona qabul qilmaslik, balki savol berish va tekshirishni o'rgatish zarur. “Kim bu axborotni yaratgan? Nima maqsadda yaratilgan? Qaysi manbalarga asoslangan? Kimga mo'ljallangan?” kabi savollarni berish odat qilinadi. Fakt va fikrni farqlash ko'nikmalari shakllantiriladi. O'quvchilar reklama va haqiqiy axborot o'rtasidagi farqni tushunishlari, manipulyatsiya va aldashing oddiy shakllarini aniqlay olishlari kerak. Masalan, bolalar reklamalarini tahlil qilish, unda qanday usullar qo'llanganini muhokama qilish foydali bo'ladi. Ranglar, musiqalar va shirolarning qanday ta'sir ko'rsatishi tushuntiriladi. Clickbait sarlavhalar, fotosurat manipulyatsiyasi kabi zamonaviy aldash usullari haqida soddalashtirilgan tushunchalar beriladi.

Uchinchi yo'nalish – media mahsulotlarini yaratish ko'nikmalarini shakllantirishdir. O'quvchilar oddiy media mahsulotlarini yaratish orqali ularning tuzilishi va yaratilish jarayonini yaxshiroq tushunadilar. Sinfda oddiy gazeta chiqarish, qisqa videolavhalar tayyorlash, fotehikoyalar yaratish, podkast yozish, animatsiyalar tayyorlash kabi loyihalar amalga oshirilishi mumkin. Birinchi sinfdan boshlab oddiy rasm-xabarlar, ikkinchi sinfda fotokollajlar, uchinchi sinfda qisqa videolar, to'rtinchi sinfda multimedia-prezentatsiyalar yaratish o'rgatiladi. Bu jarayonda o'quvchilar mualliflik huquqi, boshqalarning ishlariga hurmat, to'g'ri manba ko'rsatish va plagiatdan qochish kabi muhim tushunchalar bilan tanishadilar. Yaratish jarayoni orqali ular media mahsulotlarining maqsadli auditoriyaga yo'naltirilganini va muayyan maqsadlar uchun ishlab chiqilganini anglaydilar.

To'rtinchi yo'nalish – raqamli xavfsizlik ko'nikmalarini shakllantirishdir. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga internetda xavfsiz harakat qilish qoidalarini o'rgatish zarur. Shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish tamoyillari tushuntiriladi – ism–familiya, manzil, telefon raqami, maktab nomi kabi ma'lumotlarni begonalarga bermaslik kerakligi uqtiliradi. Notanish odamlar bilan muloqotda ehtiyot choralarini ko'rish, parollarning muhimligi va ularni yaratish qoidalari izohlanadi. Kuchli parol yaratish uchun harflar, raqamlar va belgilar uyg'unligidan foydalanish zarurligi o'rgatiladi. Viruslar va zararli dasturlardan ehtiyot bo'lish, shubhali havolalarni bosmaslik, notanish fayllarni yuklab olmaslik kabi qoidalar beriladi. O'quvchilar internetdagi barcha ma'lumotlar to'g'ri emasligini, ayrim saytlar xavfli bo'lishi mumkinligini tushunishlari kerak. Kiberbulling va unga qarshi kurashish usullari ham izohlanadi.

Media savodxonlikni o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish samarali natija beradi. Guruhli muhokamalar o'quvchilarga o'z fikrlarini bildirish va boshqalarning nuqtai nazarini eshitish imkonini beradi. Brayn–ring, debat, aylana stol kabi usullar qo'llaniladi. Rol o'yinlari orqali o'quvchilar jurnalist, muharrir, reklama yaratuvchi, blogger, fakt–cheker kabi rollarni o'ynab ko'rishlari va media jarayonlarini amaliy tushunishlari mumkin. Loyiha usuli esa o'quvchilarga mustaqil tadqiqot o'tkazish va o'z xulosalarini taqdim etish imkonini beradi. Masalan, maktab hayoti haqida qisqa video tayyorlash, sinf gazetasini chiqarish, mahalla muammolari haqida reportaj tayyorlash kabi loyihalar amalga oshirilishi mumkin. Keys–stadi usuli orqali real hayotiy vaziyatlar tahlil qilinadi.

O'qitish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. SMART–maqsadlar qo'yish, Bloom taksonomiyasi asosida topshiriqlar ishlab chiqish, formatif baholash usullaridan foydalanish samaradorlikni oshiradi. Flipped classroom yondashuvi orqali o'quvchilar uyda nazariy materiallar bilan tanishib, sinfda amaliy mashg'ulotlar bajaradilar. Gamifikatsiya elementlari – ochkolar, nishonlar va reytinglar motivatsiyani oshiradi. STEM–yondashuv orqali media savodxonlik fan, texnologiya, muhandislik va matematika bilan integratsiya qilinadi. Design thinking metodologiyasi esa ijodiy muammolarni hal qilishda yordam beradi.

Baholash jarayoni ham media savodxonlikni shakllantirishning muhim qismidir. An'anaviy test va nazorat ishlaridan tashqari, amaliy ko'nikmalarni baholash usullari qo'llanilishi zarur. Portfolio usuli o'quvchilarning rivojlanishini kuzatish imkonini beradi. O'quvchilar o'zlari tahlil qilgan media mahsulotlari, yaratgan ishlari va yozgan mulohazalarini portfolioga to'playdilar. Raqamli portfoliolar Google Sites yoki Padlet platformalarida yaratilishi mumkin. O'z–o'zini baholash va o'zaro baholash usullari o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Rubrikalar yordamida aniq mezonlar asosida baholash amalga oshiriladi. Kuzatish orqali o'qituvchi o'quvchilarning media vositalardan foydalanish ko'nikmalarini baholaydi. 360 daraja baholash usuli orqali o'qituvchi, o'quvchi, ota–ona va tengdoshlar fikri hisobga olinadi.

Ota–onalar bilan hamkorlik media savodxonlikni shakllantirish jarayonining muhim tarkibiy qismidir. Ota-onalarga farzandlarining media iste'moli ustidan nazoratni amalga oshirish bo'yicha qo'llanmalar beriladi. Ekran vaqtini cheklash, yoshga mos kontent tanlash va ota–ona nazorati dasturlaridan foydalanish usullari o'rgatiladi. Xavfsizlik choralarini ta'minlash hamda foydali media resurslarini tavsiya qilish bo'yicha maslahatlar beriladi. Uyda media savodxonlikni rivojlantirish uchun oila bilan birgalikda amalga oshiriladigan faoliyatlar taklif etiladi. Masalan, oilaviy kino ko'rish va muhokama qilish, yangiliklar tahlili, oilaviy blog yuritish, raqamli detoks kunlari o'tkazish kabi faoliyatlar tavsiya etiladi. Ota-onalar uchun seminarlar, vebinarlar va master-klasslar tashkil etiladi.

Media savodxonlikni o'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Interaktiv doskalar, planshetlar, smartfonlar ta'limiy maqsadlarda qo'llaniladi. Google Classroom, Kahoot, Quizizz, Padlet, Canva kabi ta'limiy dasturlar va onlayn platformalar darslarni qiziqarli hamda samarali qiladi.

Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari immersiv o'rganish tajribasini yaratadi. Coding dasturlari orqali oddiy animatsiyalar va o'yinlar yaratish o'rgatiladi. Biroq texnologiyalardan foydalanishda muvozanatni saqlash, ularni an'anaviy usullar bilan uyg'unlashtirish zarur. Texnologiya maqsad emas, balki vosita ekanligi alohida ta'kidlanadi.

Sinfdan tashqari faoliyatlar media savodxonlikni rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Media klublar, jurnalistika to'garaklari, video–studiyalar tashkil etiladi. Maktab radiosi yoki televideniyesi loyihalari amalga oshiriladi. Media mutaxassislari – jurnalistlar, bloggerlar, fotograflar bilan uchrashuvlar uyushtiriladi. Televideniye studiyalari, gazetalar va radio stansiyalariga ekskursiyalar tashkil qilinadi. Media savodxonlik haftaligi, raqamli xavfsizlik kuni kabi tadbirlar o'tkaziladi. Tanlovlar va festivallar orqali o'quvchilarning ijodiy salohiyati rag'batlantiriladi.

Media savodxonlikni shakllantirish jarayonida madaniyatlararo yondashuv ham muhim ahamiyatga ega. O'quvchilar turli madaniyatlardagi media an'analari bilan tanishadilar, mahalliy va global media farqlarini o'rganadilar. Stereotiplar va ularning media orqali tarqalishi muhokama qilinadi. Tolerantlik va bag'rikenglik tamoyillari o'rgatiladi. Turli tillardagi media mahsulotlar taqqoslanadi. O'zbek milliy media an'analari va zamonaviy tendensiyalar ham o'rganiladi.

Inklyuziv ta'lim tamoyillariga rioya qilish media savodxonlik darslarining muhim jihati hisoblanadi. Alohida ehtiyojli o'quvchilar uchun moslashtirilgan materiallar va metodlar qo'llaniladi. Ko'rish qobiliyati cheklangan o'quvchilar uchun audio materiallar, eshitish qobiliyati cheklangan o'quvchilar uchun vizual materiallar tayyorlanadi. Differensiatsiyalangan yondashuv orqali har bir o'quvchining imkoniyatlari hisobga olinadi. Universal dizayn tamoyillari asosida barcha uchun qulay o'quv muhiti yaratiladi.

Media savodxonlikni o'qitishda o'qituvchining roli va tayyorgarligi katta ahamiyatga ega. O'qituvchilar o'zlari ham media savodxon bo'lishlari, doimiy ravishda bilimlarini yangilab turishlari lozim. Yangi media vositalar va tendensiyalar bilan tanish bo'lish, raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish zarur. O'qituvchilar uchun malaka oshirish kurslari, treninglar va vorkshoplar tashkil etiladi. Xalqaro tajriba o'rganiladi va mahalliy sharoitga moslashtiriladi. O'qituvchilar o'rtasida tajriba almashish platformalari yaratiladi.

Monitoring va tadqiqot ishlari media savodxonlik dasturining samaradorligini oshirishga yordam beradi. O'quvchilarning media savodxonlik darajasini o'lchash uchun diagnostik vositalar ishlab chiqiladi. Longitudinal tadqiqotlar orqali uzoq muddatli ta'sir o'rganiladi. Ota-onalar va o'qituvchilar fikri muntazam so'rovnomalar orqali o'rganiladi. Xalqaro baholash dasturlari natijalari tahlil qilinadi. Olingan ma'lumotlar asosida dastur takomillashtiriladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarida media savodxonlikni shakllantirish zamonaviy ta'limning ajralmas qismidir. Ushbu jarayon kompleks yondashuv, izchillik va bosqichma-bosqichlikni talab etadi. O'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda o'yin elementlari, amaliy faoliyat hamda interfaol metodlardan foydalanish orqali media savodxonlik ko'nikmalarini samarali shakllantirish mumkin. Media savodxonlik o'quvchilarga nafaqat axborot oqimida yo'nalish olish, balki mas'uliyatli va xavfsiz media foydalanuvchi bo'lish imkonini ham beradi. Bu ko'nikmalar bolalarning kelajakdagi muvaffaqiyatli hayoti uchun poydevor vazifasini bajaradi. Shuningdek, maktab, oila va jamiyat hamkorligida amalga oshiriladigan media savodxonlik ta'limi raqamli asrda yashashga tayyor, tanqidiy fikrlaydigan va ijodkor shaxslarni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Федоров, А.В. Медиаобразование и медиаграмотность: учебное пособие / А.В. Федоров. – Москва: Директ-Медиа, 2023. – 324 с.
2. Livingstone, S. Media Literacy and the Challenge of New Information and Communication Technologies / S. Livingstone, E. Helsper. – London: The Communication Review, 2022. – Vol. 15, № 1. – P. 3–14.
3. Абдуллаева, М.Н. Ахборот асрида медиасаводхонлик / М.Н. Абдуллаева. – Тошкент: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2023. – 286 б.
4. Buckingham, D. Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture / D. Buckingham. – Cambridge: Polity Press, 2021. – 245 p.
5. Жилавская, И.В. Медиаобразование молодежи: монография / И.В. Жилавская. – Москва: РИЦ МГГУ им. М.А. Шолохова, 2022. – 243 с.
6. Potter, W.J. Media Literacy / W.J. Potter. – 9th ed. – Los Angeles: SAGE Publications, 2023. – 472 p.
7. Муратова, Н.Т. Медиата'лим асослари: ўқув қўлланма / Н.Т. Муратова, Д.А. Каримова. – Тошкент: Фан ва технологиялар нашриёти, 2022. – 198 б.
8. Hobbs, R. Digital and Media Literacy: A Plan of Action / R. Hobbs. – Washington, DC: The Aspen Institute, 2021. – 118 p.
9. Григорьева, И.В. Медиаграмотность младших школьников: методическое пособие / И.В. Григорьева, О.И. Волкова. – Санкт-Петербург: Питер, 2023. – 156 с.
10. Тошпўлатова, Ш.С. Бoshланг'ич синф ўқувчиларининг медиакомпетентлигини ривожлантириш технологиялари / Ш.С. Тошпўлатова // Халқ таълими. – 2023. – № 4. – Б. 45–52.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.